

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Quænam requirantur ad sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Denique obijcit Canus multos Canones Pontificum & Conciliorum. Sed hi nihil aliud habent, quam in matrimonio adhiberi debere benedictionem sacerdotalem; quod omnes docent: nusquam autem insinuatur matrimonium sine hac benedictione non esse Sacramentum, aut verum matrimonium.

DVBIVM VII.

Vtrum Matrimonium contractum per Procuratores inter absentes sit Sacramentum?

40
Caietanus
negat.

Caietanus Tom. 1. Opus. 12. quæst. 1. De Matrimonio, docet matrimonium per Procuratores, vel per litteras contractum, non esse Sacramentum, donec per præsentem coniuges, saltem tacite, ratificetur.

Affirmatur

Sed dicendum est: Multò probabilius & verius esse huiusmodi matrimonium esse verum Sacramentum. Est communis ferè sententia Doctorum. Probatur ratione, ex Concilio Tridentino supra allata: Sacramentum enim Matrimonij nihil habet supra contractum civile, quàm gratiam; Dominus enim ipsum contractum in Sacramentum euexit: atqui hic contractus per Procuratores est verum matrimonium, quatenus matrimonium est contractus civilis, vt fatetur Caietanus, & definitur Cap. ultimo, in 6. de Procuratoribus: ergo est verum Sacramentum.

Obiectio
Caietani.

Dices Primò: Ex Caietano, Nullum aliud Sacramentum potest suscipi per Procuratores: ergo nec Sacramentum Matrimonij.

Soluitur.

Respondeo esse disparem rationem: quia nullum aliud Sacramentum consistit in contractu civili; hoc autem consistit in ipso contractu, cuius est ea natura vt & per litteras & per Procuratores fieri possit; sic vt obligentur, nõ ipsi Procuratores qui alieno nomine agunt, sed illi pro quibus agunt, quosve representant. Aliorum Sacramentorum actiones per alios exercita: vel suscepta: nõ habent vim, nisi in eos quorum sunt; vnde nõ possumus per alium baptizari aut confirmari &c.

Obiectio.

Dices Secundò: Hinc sequeretur posse hominẽ recipere gratiam, dum dormit: vt, si adolescens dormiat, dum eius Procurator contrahit cù puella. Similiter quòd possit peccare mortiferè, dum dormit; nempe si tunc non sit in statu gratiæ.

Soluitur.

Respondeo: Hæc non esse absurda. Potest enim conferri gratia puero carenti vsu rationis; & adulto si ante legitime dispositus baptizetur in somnis vel in amentia. Et confirmatur: Nam talis contractus est causa, cur in dormiente nascatur obligatio: quidni etiam possit esse causa, vt detur ei simul gratia, qua huic obligationi debite satisfaciat? Vnde debent se sponsi ad gratiam disponere, quando probabiliter putant suos Procuratores conuenturos.

DVBIVM VIII.

Qualis est ista gratia, qua per Sacramentum Matrimonij confertur?

41
Est hæc
gratia quæ
duplex.

Respondeo: Primò conferri gratiam habitualem seu augmentum gratiæ ex opere operato: vnde etiam potest ex attrito facere contritum, & conferre primam gratiam, quando quis bona fide existimabat se esse in gratia; sicut dictum est de alijs Sacramentis, quæ dicuntur Sacramenta viuorum. Ratio est; quia quod per se est efficax gratiæ, semper eam confert, si ex parte subiecti non

sit impedimentum, ipsumque subiectum sit legitime dispositum: Attritio autem, prudenter existimata contritio, est sufficiens dispositio in omnibus Sacramentis (excepta Eucharistia) vt supra dictum est.

Secundò: Datur auxilium speciale ad mutuam dilectionem Christianam seu spiritalem.

Tertiò: Datur auxilium ad remedium concupiscentiæ, nempe vt honestè matrimonio vtantur, sese mutuo sint contenti, & non quarant illicitas extra matrimonium voluptates.

Quartò: Datur auxiliũ ad prolem in fide Christi & timore Dei educandam. Vnde sæpè monendi sunt coniuges, vt gratiam, quam in hoc Sacramento acceperunt, excitent.

CAPVT III.

De Sponsalibus.

DVBIVM I.

Quid sint Sponsalia?

Notandum est: Sponsalia dici à spondendo; idè; vel quia olim veteres per stipulationem, quæ & sponsio dicitur, futuras sibi vxores sponderent, vt vult Couar. 1. p. c. 1. vel quia vir & mulier sibi mutuo spondent matrimonium, aut parentes illorum nomine. Hinc mulier dicitur sponsa, quasi à parète, vel à se alteri promissa; & vis dicitur sponsus, quia se ipse promisit, vel (vt quidam volunt) quia ipsi sit promissio. Cum autem in ipso matrimonij contractu etiam fiat quædam promissio, nempe futuræ copulæ (saltem implicita) factum est, vt coniuges, qui matrimonium contraxerunt, ante consummationem à parentibus sponsi vocentur; post consummationem, coniuges, maritus & vxor; & matrimonij consummatio Nuptia. Vide Hieronymum in cap. 1. Matth. & Gregorium homil. 16. in Euangelia. Citantur 2. 7. quæst. 2. Can. Coniuges. His positis:

Respondeo: Sponsalia, strictè accepta, esse futurarum nuptiarum repromissionem. Vide Couar. 1. p. epitomes c. 1. Dico, Futurarum nuptiarum, id est, futuri contractus matrimonij; Nuptia enim hæc accipiuntur pro ipso matrimonij contractu, qui promittitur in sponsalibus. Dico, Repromissio, id est, reciproca seu mutua promissio: nam antequam accedat alterius promissio, nõ cõsentur esse sponsalia. Vnde si Petrus promittat Catharinæ matrimonium, & ipsa acceptans promissionem cupiat deliberare, nascitur quidem in Petro obligatio simplicis promissionis, sed nondum sunt sponsalia, donec Catharina consentiat; quæ si diutius expectet, Petrus à sua obligatione liberatur, quia nõ aliter intendit se obligare.

DVBIVM II.

Quenam requirantur ad sponsalia?

Respondeo & Dico Primò: Requiritur ætatem septennij expletam in vtroque. Patet ex Cap. Litteras, & Cap. Accessit, de Desponsatione impuberum: vbi etiam expresse dicitur, septennium debere esse expletum. Ratio, cur Iura hæc statuerint, est; quia raro ante hoc tempus est sufficiens iudicium seu prudentia ad huiusmodi obligationem. Vide D. Thomam q. 43. art. 2.

Petes;

Prudentia non supplet hic aetatem,

Petes: Quid si prudentia aetatem compenset & suppleat, eruntne valida sponsalia ante septennium completum?

Respondeo: Multi putant esse valida. Ita D. Thomas loco citato. Silvester verbo *Sponsalia*, q. 2. Navar. c. 22. n. 29. Couar. 1. parte c. 2. n. 1. Haec sententia est probabilis. Verius tamen omnino videtur, non valere sponsalia, si vel altera pars, vel utraque septennium non impleverit. Ita Panormitanus in *Capit. Iuuenis*, de Sponsalibus. Angelus verbo *Sponsalia*, n. 5. & alij quidam. Ratio est; quia Iura expressè requirunt septennium completum, & in aliquot casibus decernunt non fuisse sponsalia, eò quòd ante illud tempus contractus esset initus; vt patet ex *Cap. Litteras*, & *Cap. Accessit*. Nunquam autem excipiunt Iura illum casum, in quo prudentia aetatem suppleat, quod faciunt in matrimonio. Si dicas, illa Capitula intelligenda esse, in foro externo censi non esse sponsalia ante illud tempus, eò quòd praesumatur defuisse prudentia sufficiens, si septennium non sit completum. Respondeo: Hoc non rectè dici: si enim septennium fuisset expletum, nulla fuisset ambiguitas de sponsalium valore, aut de sufficienti prudentia, nisi moraliter evidens fuisset prudentiam defuisse: atqui prudentia & vsus rationis hò aduenit ita repente: ergo paulè ante completum septennium non potest Ius praesumere defuisse prudentiam.

Eadem sententia confirmatur: nam pari modo Iure antiquo ad professionem annus pubertatis completus, id est, decimus quartus completus in viro, & duodecimus in femina requirebatur; & modò post Conc. Trid. requiritur in vtrisque decimus sextus completus: neque possumus hoc ita interpretari, vt aliquando prudentia aetatem compenset: ergo nec hic in sponsalibus.

Dices Primò: Ius in matrimonio requirit annos pubertatis completos, & tamen excipit casum in quo malitia supplet aetatem: ergo idem censendum erit de sponsalibus, cum in eadè materia versentur.

Respondeo Negando Consequentiam: Tum quia Ius in matrimonio facit expressam exceptionem, in sponsalibus non facit: tum quia est disparatio. Nam ad contrahendum matrimonium duo requiruntur, scilicet iudiciu sufficiens, & aptitudo proquinqua ad vsu matrimonij; quod secundum, est Iure naturæ non sit necessarium, cum sufficiat potentia remota; tamen merito Ius posituum id requirit: & quia rarè ante annos pubertatis in viro & in femina hoc secundu reperitur, constituit Ius vt ante hoc tempus matrimonium non sit validum: excipit tamen vnum casum, in quo malitia supplet aetatem, nempe quando certum est ante id tempus esse aptos ad procreationem: quod interdum aliquo euentu potest constare: esset enim graue incommodum, si nunquam in tali casu matrimonium esset validum. Ad sponsalia autem contrahenda solum requiritur iudiciu rationis; quod quia ferè circa septennium elucere incipit, constituit Ius septennium còpletum vtrique parti. Neque fuit hic facienda haec exceptio, Nisi prudentia aetate suppleat: tum quia neque in matrimonio haec facta fuit, sed alia, nempe de aptitudine ad actum coniugalem: tum quia, si talis exceptio fieret in sponsalibus, frustra còstitueretur septennium còpletum; nam quotiescumque liceret contrahere còpleto septennio, liceret etiam ante completu:

qui enim còpleto septennio habet rationis vsu, moraliter etiam cum habet ante completum, idq; facile constare potest. Vnde quando Iure posituum còstituitur certum tempus ob iudicij maturitatè, nunquam potest illud tempus praeniri, quamuis summa sit maturitas; vt patet in votis tum personalibus, tum realibus, in professione, & in contractibus minoris: nam vota illa & còtractus possunt irritari, & professio absolutè est irrita.

Dices Secundò: *Cap. Iuuenis*, de Sponsalibus, insinuat ex sponsalibus cum puella quadà contractis, qua nondum septennium expleuerat, ortum fuisse impedimentum publicæ honestatis: ergo fuerunt vera sponsalia.

Respondeo: Non idèò censetur ibi ortum impedimentum, quòd nuda sponsalia essent còtracta, sed quòd iuuenis tentasset eà cognoscere maritali affectu, vt indicat Pontifex: vnde nò censuit Pontifex honestum, vt postea cum consobrina puellæ contraheret, praesertim cum inter plebem puella diceretur ipsius coniux.

Dico Secundò: Requirit etiam liberum consensum contrahentium. Ratio est, quia nemo potest alium ad matrimoniu obligare, sed quisque solum seipsum: ergo multò minus potest alius alium obligare, vt cum certa persona contrahat. Matrimonia etiam debent esse libera, cum ad statum totius vitæ pertineant, sicut & religio. Hinc sequitur, quando parentes loco suarum proliu contrahunt, sponsalia non esse valida, nisi ipsæ proles postea in aetate legitima liberè consentiant.

Dico Tertio: Hunc còsensum debere esse signis externis expressum. Probatur: quia omnis còtractus debet fieri signis externis, vt consensus mutui vicissim innotescat. Si tamen diuina virtute alter alterius animum intueretur, possent fieri sponsalia sine vilo signo externo.

Dico Quarto: Praeter haec nihil requiritur ad sponsalia, nisi vt personæ sint legitimæ, seu habiles ad matrimonium suo tempore contrahendum.

DVBIVM III.

Virum sponsalia contracta per Procuratores sine valida? Item, An clandestina sponsalia, qua nullo teste fiunt, sint valida?

Respondeo & Dico Primò: Spòsalia per Procuratores contracta, sunt valida. Ratio est: quia ad rationem contractuum iure naturæ non requiritur, nisi consensus partium vtro citroque expressus: quæ expressio, sicut verbis coram, ita litteris & internuntijs inter absentes fieri potest.

Dico Secundò: Si misso Procuratore dominus reuocet consensum, idque Procuratori non innotescat ante contractu initu, non erunt quidem sponsalia, tenebitur tamen dominus seruare id quod ipsius nomine per Procuratorem actum est. Probatur: quia Ius gentium est, pacta per Procuratores inita constringere.

Dico Tertio: Si Procurator intellexit mutatà esse domini sui voluntatem, dominus pactis non tenetur. Ratio est, quia omnis potestas illi ablata fuit, nec potuit ipsius nomine agere.

Dico Quarto: Clandestina sponsalia, qua nullo teste fiunt, sunt valida, semperque valida fuerunt. Nam Concil. Trident. quod solum obfata posse videtur, tantummodò clandestina matrimonia irritas;

Cap. Iuuenis

45 Requiritur etiam liber consensus contrahentium.

Iq; signis externis expressis.

Denique personarū habitas.

45 Sponsalia per procuratores sunt valida.

Si procurator ignoret mutatū domini cōsensum.

Sponsalia clandestina sunt valida.

ggg ij